

**WOJEWÓDZKI KONKURS PRZEDMIOTOWY
DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH
WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO
W ROKU SZKOLNYM 2023/2024**

HISTORIA

KURATORZUM OŚWIATY
w Katowicach

Informacje dla ucznia

1. Na stronie tytułowej arkusza w wyznaczonym miejscu wpisz swój kod ustalony przez komisję.
2. Sprawdź, czy arkusz konkursowy zawiera 14 stron (zadania 1-21).
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem z **niebieskim** tuszem. Nie używaj korektora.
5. W zadaniach zamkniętych podanych jest kilka odpowiedzi. Wybierz tylko jedną odpowiedź, podkreślając ją bezpośrednio na arkuszu.
6. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie przekreśl i zaznacz poprawną odpowiedź.
7. Zadania np. z luką, typu – prawda/fałsz, wymagające uzupełnienia podpisu lub innego typu wykonaj zgodnie z poleceniem.
8. Rozwiązania zadań otwartych zapisz czytelnie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.
9. Przygotowując odpowiedzi na pytania, możesz skorzystać z miejsc opatrzonego napisem *Brudnopis*. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.

KOD UCZNIĄ

--	--	--

.....
*Imię i nazwisko ucznia
(wypełnia wojewódzka komisja konkursowa)*

Stopień: trzeci

**Czas pracy:
90 minut**

WYPEŁNIA KOMISJA KONKURSOWA

Nr zadania	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	Razem
Liczba punktów możliwych do zdobycia	3	3	4	2	3	2	4	4	3	3	2	3	3	5	1	2	3	2	3	2	3	60
Liczba punktów ustalona przez Wojewódzką Komisję Konkursową																						

Liczba punktów umożliwiająca uzyskanie tytułu finalisty: 30

Liczba punktów umożliwiająca uzyskanie tytułu laureata: 54

Podpisy członków komisji:

1. Przewodniczący –
2. Członek komisji sprawdzający pracę –
3. Członek komisji weryfikujący pracę –

Zadanie 1. (3p.)

Na podstawie ilustracji oraz wiedzy własnej wykonaj polecenia.

Na podstawie: T. Maresz, K. Juszczyk, *Historia w źródłach nie tylko pisanych, Czasy nowożytne*, Toruń 2004, s. 77.

A. Podaj nazwę miasta, w którym odbył się przedstawiony na ilustracji kongres:

.....

B. Jakie państwo symbolizuje postać wskazana na ilustracji strzałką? Podaj jego nazwę i uzasadnij.

Nazwa państwa:

Uzasadnienie:

.....

Zadanie 2. (3p.)

Do XIX-wiecznych myślicieli podanych w poniższej tabeli dopisz odpowiadające im ideologie, wybierając trzy spośród niżej podanych:

liberalizm, konserwatyzm, komunizm, socjalizm utopijny

	Postać	Nazwa ideologii
A	Karol Marks	
B	Robert Owen	
C	Edmund Burke	

Zadanie 3. (4p.)

Na podstawie poniższego źródła i wiedzy własnej napisz, czy poniższe zdania zawierają odpowiedź prawdziwą, czy fałszywą. Przy wpisie nie używaj drukowanych liter.

Alexis de Tocqueville o przemysłowych miastach Anglii w 1835 roku

Trzydzieści czy czterdzieści manufaktur wznosi się na szczycie wzgórz, które opisałem. Ich sześć pięter góruje nad krajobrazem, a ich skupisko pozwala stwierdzić z daleka centralizację przemysłu. Wokół nich porozrzucane w bezładzie ubogie siedziby plebsu. Między nimi rozpościerają się tereny zanieczyszczone, które od dawna nie przypominają beztróskich parków, podobnie zresztą jak obrzeża miasta. (...)

Usłyszycie hałas pieców, ciężkie sapanie miechów. Dym powleka domy, uniemożliwiając słońcu rozjaśnienie domostw. W tym wiecznym mroku łatwo dostrzec bogactwo niektórych i mizериę większości, zaradność kilku fabrykantów, dla których pracują tysiące i słabość poszczególnych osób, która okazuje się jeszcze większa, niż gdyby zostawić ich samych na środku pustyni. Tu przyczyny, tam skutki.

Gęsta mgła spowija miasto, słońce podobne do jasnoszarego dysku już nie próbuje nawet pokonać dymu; to pod tą powłoką pracuje 300000 ludzi.

Na podstawie: Wczoraj i dziś. Klasa 7, Nowa Era, s.22.

Lp.	Poniższe zdania	Prawda/Fałsz
A	Powyższy tekst przedstawia proces urbanizacji w XIX w.	
B	Autor tekstu wskazuje negatywne skutki rewolucji przemysłowej.	
C	Na podstawie powyższego źródła można wnioskować, że w mieście występowały różnice społeczne.	
D	Z tekstu wynika, że robotnicy dzięki ciężkiej pracy mogli awansować do wyższych warstw.	

Zadanie 4. (2p.)

Na podstawie poniższego źródła i wiedzy własnej odpowiedz, czy opisane wydarzenia miały miejsce w czasie Wiosny Ludów? Zajmij stanowisko i uzasadnij je.

Deklaracja niepodległości

Naród grecki bierze niebo i ziemię na świadka, że mimo strasznego jarzma otomańskiego, które grozi mu unicestwieniem, wciąż istnieje. Odparłszy przemoc jedynie dzięki odwadze swych synów, ogłasza dziś przed Bogiem i przed ludźmi – za pomocą organu swych prawowitych przedstawicieli zgromadzonych na kongresie narodowym – swą polityczną niepodległość. Wojna ta jest wojną narodową i świętą; jej jedynym celem jest przywrócenie istnienia narodu i jego ponowne włączenie w prawa własności, honoru i życia, które są udziałem ludów cywilizowanych. Czyż Grecy, jako jedyni spośród Europejczyków, mieliby być wykluczeni jako niegodni tych praw, które Bóg ustanowił dla wszystkich ludzi?

Na podstawie: T. Maresz, K. Juszczyk, *Historia w źródłach nie tylko pisanych, Czasy nowożytne*, Toruń 2004, s. 22.

Stanowisko: TAK NIE

Uzasadnienie:

.....

Zadanie 5. (3p.)

Wykaż, podając trzy różne argumenty, że poniższa mapa przedstawia podział polityczny Europy II połowy XIX lub początku XX wieku. W swojej argumentacji odwołaj się do danych z mapy.

zpe.gov.pl (dostęp: 5.12.2023r.).

Argument 1.
.....
.....

Argument 2.
.....
.....

Argument 3.
.....
.....

Zadanie 6. (2p.)

Napisz, które godło jest herbem Wielkiego Księstwa Poznańskiego, A czy B? Następnie uzasadnij swój wybór, odwołując się do ilustracji.

A

B

wikipedia.org (dostęp: 28.12.2023r.).

Na podstawie: Wczoraj i dziś. Klasa 7, Nowa Era, s.44.

Herbem Wielkiego Księstwa Poznańskiego jest godło oznaczone literą:

Uzasadnienie:

.....
.....
.....

Zadanie 7. (4p.)

Na podstawie tekstu oraz ilustracji napisz, czy poniższe zdania zawierają odpowiedź prawdziwą, czy fałszywą. Przy wpisie nie używaj drukowanych liter.

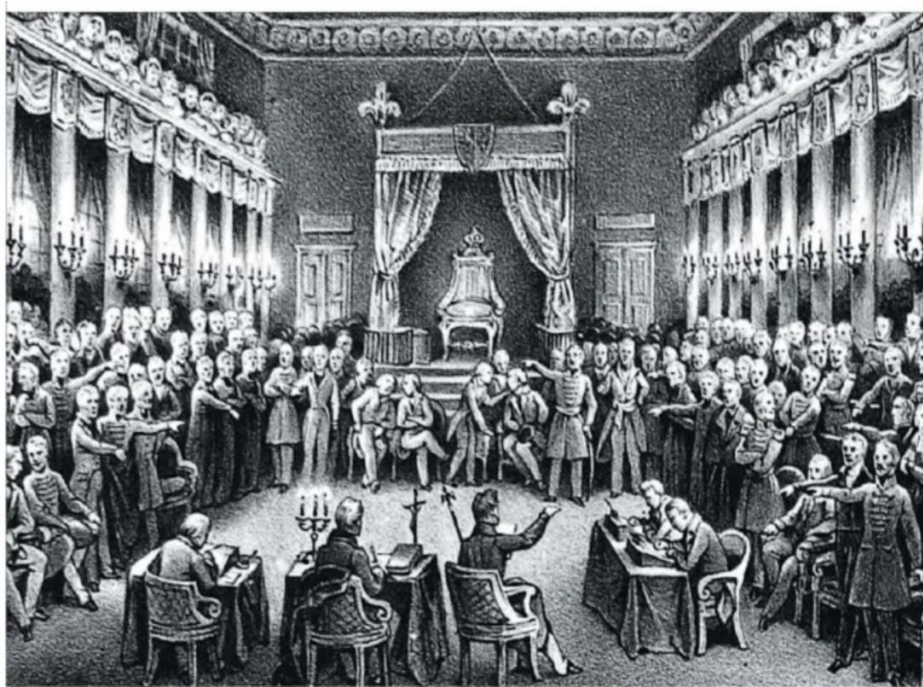
Źródło A

Działo się na posiedzeniu połączonych Izb Sejmowych dnia 25 stycznia [...] w Warszawie.

Najświętsze i najuroczystsze umowy tyle tylko są nienaruszonymi, ile wiernie dotzymanymi z stron obydwóch. Długie cierpienia nasze znane światu całemu; przysięgą zaręczone przez dwóch panujących, a pogwałcone tylekroć swobody nawzajem i naród polski od wierności dziś panującemu uwalniają. Wyrzeczone na koniec przez samego cesarza Mikołaja słowa, że pierwszy z strony naszej wystrzał stanie się na zawsze zatracenia Polski hasłem, odejmując nam wszelką sprostowania krzywd naszych nadzieję, nie zostawia, jak rozpacz szlachetną. Naród zatem polski, na Sejm zebrany, oświadcza: iż jest niepodległym ludem i że ma prawo temu koronę polską oddać, którego godnym jej uzna, po którym z pewnością będzie się mógł spodziewać, iż mu zaprzysiężonej wiary i zaprzysiężonych swobód święcie i bez uszczerbku dochowa

Na podstawie: Wczoraj i dziś. Klasa 7, Nowa Era, s.52.

Źródło B

Na podstawie: Historia. Klasa 7, WSiP, s.20.

	Wydarzenie	Prawda/Fałsz
A	W Źródle A przedstawiono akt abdykacji polskiego króla.	
B	Wydarzenie przedstawione w Źródle A miało miejsce w 1830r.	
C	Źródło A i B dotyczą tego samego wydarzenia z okresu powstania listopadowego	
D	Źródło B przedstawia obrady jednego z konstytucyjnych organów Królestwa Polskiego w XIX w.	

Zadanie 8. (4p.)

Do wydarzeń lub pojęć w tabeli dopisz postaci, z którymi są związane. Postacie dobierz z poniżej podanych i wpisz je do tabelki.

Jakub Szela, Emilia Plater, Edward Dembowski, Hipolit Cegielski, Romuald Traugutt

	Wydarzenie/pojęcie	Postać
A	Praca organiczna	
B	Powstanie listopadowe	
C	Rabacja galicyjska	
D	Powstanie krakowskie	

Zadanie 9. (3p.)

Na podstawie lektury *Biżuteria patriotyczna* Jerzego Zdrady zaznacz, które zdania zawierają informację prawdziwą, a które fałszywą. Przy wpisie nie używaj drukowanych liter.

	Wydarzenie	Prawda/Falsz
A	Biżuteria patriotyczna pojawiła się już w czasach króla Stanisława Augusta Poniatowskiego.	
B	„Krzyżyk z Olszynki” związany jest z działaniami wojennymi w czasie powstania listopadowego.	
C	Pierścień z napisem „Ojczyzna Obrońcy” otrzymywali patrioci walczący podczas powstania styczniowego.	

Zadanie 10. (3p.)

Na podstawie lektury *Biżuteria patriotyczna* Jerzego Zdrady oraz wiedzy własnej podaj trzy przyczyny zakładania biżuterii patriotycznej przez polskich patriotów.

-
-
-

Zadanie 11. (2p.)

Podaj nazwę i rok wydarzenia z XIX w., do którego nawiązuje ilustracja.

Wydarzenie

Rok

Na podstawie: T. Maresz, K. Juszczyk, *Historia w źródłach nie tylko pisanych, Czasy nowożytne*, Toruń 2004, s. 26.

Zadanie 12. (3p.)

Wśród poniższych pojęć wybierz te, które charakteryzują politykę zaborców i przeciwdziałanie Polaków wobec tej polityki w XIX w. Wpisz je w odpowiednie miejsca w tabeli.

Kulturkampf; noc apuchtinowska, strajk szkolny; autonomia; Latający Uniwersytet, Stańczycy

	Zabór	Pojęcia
A	pruski,
B	rosyjski,
C	austriacki,

Zadanie 13. (3p.)

Na podstawie ilustracji oraz wiedzy własnej podkreśl poprawne odpowiedzi w poniższych zdaniach.

Na podstawie: Wczoraj i dziś. Klasa 8, Nowa Era, s.63.

1. Zbrodnia przedstawiana na plakacie została dokonana przez żołnierzy armii:
a) niemieckiej; b) włoskiej; c) radzieckiej; d) rumuńskiej

2. Wydarzenia zilustrowane na plakacie miały miejsce w roku:

- a) 1939; b) 1940; c) 1941; d) 1942

3. Odkrycia masowych grobów polskich oficerów dokonały wojska:

- a) niemieckie; b) brytyjskie; c) radzieckie; d) amerykańskie

Zadanie 14. (5p.)

Na podstawie źródła oraz wiedzy własnej wykonaj poniższe polecenia.

Nota ministra spraw zagranicznych Władysława M. Gomułki, doręczona ambasadorowi Polski w Moskwie Wacławowi Grzybowskiemu [...], dotycząca wkroczenia wojsk radzieckich na terytorium Polski

Wojna polsko-niemiecka ujawniła wewnętrzne bankructwo państwa polskiego. W ciągu dziesięciu dni operacji wojskowych Polska straciła wszystkie swoje okręgi przemysłowe i ośrodki kulturalne. [...] Rząd polski uległ rozkładowi i nie okazuje przejawów życia. Oznacza to, że państwo polskie i jego rząd przestały faktycznie istnieć. Dlatego też straciły ważność traktaty, zawarte pomiędzy ZSRR a Polską. Pozostawiona własnemu losowi i pozbawiona kierownictwa Polska stała się łatwym polem wszelkiego rodzaju niebezpiecznych i niespodziewanych akcji, mogących stać się groźbą dla ZSRR. Dlatego rząd radziecki, który zachowywał dotychczas neutralność, nie może w obliczu tych faktów zajmować nadal neutralnego stanowiska.

Rząd radziecki nie może również pozostać obojętny na fakt, że zamieszkująca terytorium Polski pokrewna ludność ukraińskiego i białoruskiego pochodzenia jest bezbronna i została pozostawiona własnemu losowi.

Rząd radziecki polecił wobec powyższych okoliczności Naczelnemu Dowództwu Armii Czerwonej, aby nakazało wojskom przekroczyć granicę i wziąć pod swoją opiekę życie i mienie ludności Zachodniej Ukrainy i Zachodniej Białorusi.

Rząd radziecki zamierza równocześnie podjąć wszelkie środki mające na celu uwolnienie narodu polskiego od niszczącej wojny, w którą wepchnęli go nierozsądni przywódcy, i umożliwienie mu życia w pokoju.

Na podstawie: T. Maresz, K. Juszczyk, *Historia w źródłach nie tylko pisanych, Czasy nowożytne*, Toruń 2004, s. 96-97.

A. Podaj trzy wskazane w tekście przyczyny wkroczenia Armii Czerwonej na terytorium Rzeczypospolitej:

-

-

-

B. Napisz dokładną datę wkroczenia armii ZSRR na terytorium Polski:

[dzień, miesiąc, rok]

C. Podaj nazwę traktatu, którym władze polskie na uchodźstwie i ZSRR nawiązały stosunki dyplomatyczne:

Zadanie 15. (1p.)

Na podstawie lektury *Złączyła nas przelana wspólnie krew 80. rocznica powstania 2 Korpusu Polskiego* Tomasza Leszkowicza uporządkuj chronologicznie podane w tabeli wydarzenia związane z powstaniem i walkami 2 Korpusu. Wpisz w tabeli cyfrę 1 – obok chronologicznie pierwszego wydarzenia, 2 – drugiego, 3 – trzeciego, zaś 4 – ostatniego.

	Wydarzenie	Cyfra
A	Bitwa pod Monte Cassino	
B	Pierwsza ewakuacja żołnierzy do Persji	
C	Transport 2 Korpusu do Wielkiej Brytanii i demobilizacja	
D	Śmierć gen. Sikorskiego w katastrofie gibraltarskiej	

Zadanie 16. (2p.)

Na podstawie lektury *Złączyła nas przelana wspólnie krew 80. rocznica powstania 2 Korpusu Polskiego* Tomasza Leszkowicza podaj dwie przyczyny ewakuacji polskich żołnierzy, tzw. Armii Andersa z ZSRR.

-
-
-
-

Zadanie 17. (3p.)

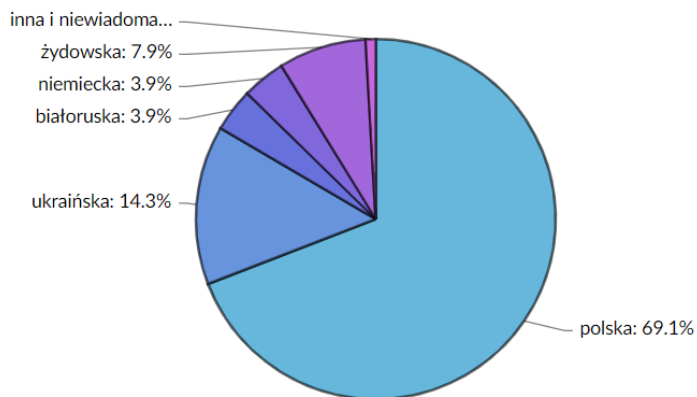
Na podstawie lektury *Złączyła nas przelana wspólnie krew 80. rocznica powstania 2 Korpusu Polskiego* Tomasza Leszkowicza zaznacz, które zdania zawierają informację prawdziwą, a które fałszywą. Przy wpisie nie używaj drukowanych liter.

	Wydarzenie	Prawda/Fałsz
A	2 Korpus Polski zakończył swój szlak bojowy w Ankonie.	
B	Weteranów kampanii w Afryce Północnej nazywano „ramzesami”.	
C	2 Korpus Polski, był największym związkiem taktycznym Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie w czasie II wojny światowej.	

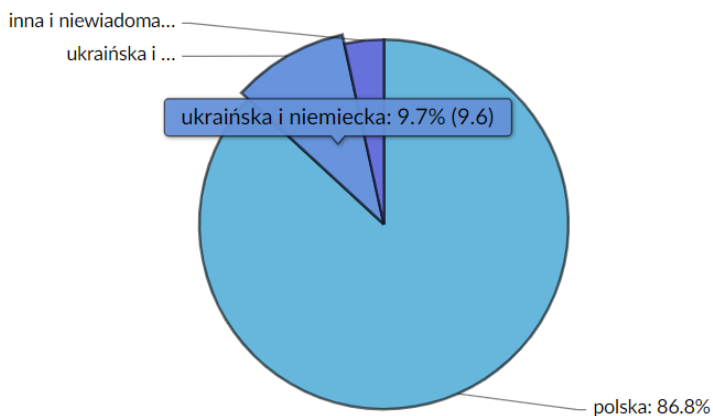
Zadanie 18. (2p.)

Na podstawie poniższych źródeł oraz wiedzy własnej wskaż dwie przyczyny zmian, jakie zaszły w strukturze narodowościowej Polski po II wojnie światowej.

Ludność polska według narodowości w 1921 roku

Ludność polska według narodowości w 1946 roku

zpe.gov.pl (dostęp: 28.12.2023r.).

-
-

Zadanie 19. (3p.)

Na podstawie ilustracji i wiedzy własnej zaznacz właściwe uzupełnienia zdań. Podkreśl poprawne uzupełnienia zdań, które nawiązują do poniższej karykatury.

zpe.gov.pl (dostęp: 28.12.2023r.).

Karykatura nawiązuje do *konfliktu kubańskiego/konfliktu koreańskiego*. Miało on miejsce w latach *50-tych/60-tych* XX wieku. W czasie trwania tego konfliktu *Amerykanie/Rosjanie* chcieli zainstalować na jednej z wysp wyrzutnie rakietowe. W rezultacie doszło do porozumienia między światowymi mocarstwami.

Zadanie 20. (2p.)

Odpowiedz, czy oba plakaty propagandowe dotyczą tego samego wydarzenia? Zajmij stanowisko i uzasadnij je odnosząc się do ilustracji.

bialystok.ipn.gov.pl (dostęp: 28.12.2023r.).

Stanowisko: TAK NIE

Uzasadnienie:
.....
.....
.....

Zadanie 21. (3p.)

Ilustracja oraz tekst nawiązują do wprowadzenia stanu wojennego w Polsce. Podaj dokładną datę tego wydarzenia, napisz imię i nazwisko osoby przedstawianej na zdjęciu oraz podaj jaką pełniła wtedy funkcję w organach państwowych Polski.

Obywatelki i obywatele Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej!

*Zwracam się dziś do Was jako żołnierz [...] Ojczyzna nasza znalazła się nad przepaścią. [...]
Ogłaszam, że w dniu dzisiejszym ukonstytuowała się Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego. Rada Państwa, w zgodzie z postanowieniami Konstytucji, wprowadziła dziś o północy stan wojenny na obszarze całego kraju.*

Na podstawie: T. Maresz, K. Juszczyk, *Historia w źródłach nie tylko pisanych, XX wiek i czasy współczesne*, Toruń 2004, s. 132.
zpe.gov.pl (dostęp: 28.12.2023r.).

- A. Data [dzień, miesiąc, rok]
- B. Imię i nazwisko :
- C. Pełniona funkcja:

Brudnopis